

Prepis komentáru Radoslava Procházku v Denníku N (rubrika Týždeň v práve Rada Procházku)

2. K sporu medzi Milanom Cisarikom a trestným poriadkom

To bola vcelku znesiteľná povinnosť, táto je nevďačná. Ale máme ju.

Po prvé, k novele trestných kódexov sme mali možnosť verejne sa vyjadriť viackrát, ale ak to treba zopakovať, tak proces jej prijímania bol za hranicou prípustného a niektoré jej prvky sú vecne neudržateľné.

Po druhé, zodpovednosť za zákonnú úpravu nesie primárne parlament a v obmedzenom rozsahu a špecifickým spôsobom ústavný súd.

Po tretie, trestné súdy nemajú právomoc predstierať, že tento konkrétny skutok sa nestal – že parlament vybrané kategórie trestných činov nepremlčal a Ústavný súd jeho rozhodnutie neponechal v platnosti.

Keď teda riaditeľka Nadácie Zastavme korupciu procesnú šikanu guvernéra NBS nazýva spravodlivosťou, dá sa tomu ľudsky rozumieť, ale je to omyl. Ak by to aj v nejakom zmysle malo byť spravodlivé, nie je to ten typ spravodlivosti, na ktorej distribúciu sú príslušné súdy.

Nejde teraz o to, či je tá obžaloba vôbec vecne opodstatnená. Ide o to, že ak zmena právnej kvalifikácie v štádiu záverečných rečí nie je zrozumiteľnou reakciou na výsledky dokazovania, ale je celkom zjavne motivovaná snahou obísť novú úpravu premlčania, je to svojvôľa. A ak naozaj mienime svojvôľu ich ľudí nazývať pravým menom, ale svojvôľu tých našich spravodlivosťou, nič sme nezabudli a nič sme sa nenaučili.

Diké/Themis smie mať v rukách meč práve a len preto, že má pásku cez oči. A akokoľvek sa vám to zdá málo, jej úlohou nie je ohnivým mečom prekliesniť trestnej spravodlivosti cestu húštinou pravidiel a odvážne zosekať tie, čo prekážajú, ale uplatniť zákon. Zodpovedá iba za to, nie za obsah toho, čo aplikuje. Len nedávno sme tu mali príklad, ku ktorému sa v tejto súvislosti oddá vrátiť.

Sudca v New Yorku bol konfrontovaný so situáciou, keď mu procesné pravidlá nedovoľovali v konaní pokračovať. Uznal to, uznal obmedzenia vlastnej právomoci a potrebu ich rešpektovať. Príslušnej sporovej strane však v odôvodnení strašným spôsobom naložil. Rozhodol tak, ako mu procesný poriadok kázal, pričom si povedal svoje. K dôveryhodnosti výkonu súdnej moci tým prispel podstatne viac než manévry, ktorých podstatou je krížová výprava za dnes už zjavne veľmi osobnou predstavou sudcu o tom, kto si čo zaslúži.

Diké síce bola bohyňa, dnes však súdy realizujú mandát svetskej povahy. Aj vtedy, keď je to nepohodlné, treba trvať na tom, aby si spolu s výsadami osvojili aj jeho obmedzenia.